

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
«05» 09 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціальна і здоров'язбережувальна освіта з методикою навчання»

для студентів

спеціальність 012 «Дошкільна освіта»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 012.00.01 «Дошкільна освіта»

Київ – 2022

Розробники:

Ващенко Олена Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Семеній Наталія Олегівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Семеній Наталія Олегівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Порядченко Леся Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри початкової освіти. Протокол № 6 від 31 серпня 2022 року

Завідувач кафедри початкової освіти Геннадій БОНДАРЕНКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 012.00.01 «Дошкільна освіта»

«31» серпня 2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми 012.00.01 «Дошкільна освіта»

 Олена ПОЛОВІНА

Робочу програму перевірено «01» вересня 2022 р.

Заступник декана Факультету педагогічної освіти Леся КУЗЕМКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
«Соціальна і здоров'язбережувальна освіта з методикою навчання»		
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	4/120
Курс	3-4	3-4
Семестр	6-7	6-7
Кількість змістових модулів із розподілом:	4	4
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	56	16
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	26	104
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – ознайомлення студентів з метою, завданнями, цілями Державного стандарту початкової освіти щодо соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі та формування у них умінь і навичок, що сприятимуть досягненню учнями очікуваних результатів навчання, визначених означеною освітньою галуззю.

Завдання навчальної дисципліни:

Відповідно до освітньо-професійної програми 012.00.01 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта» дисципліна «**Соціальна і здоров'язбережувальна освіта з методикою навчання**» забезпечує формування таких *спеціальних (фахових)* компетентностей:

ДКС-2.1. Здатність до застосування професійно профільованих дидактичних, лінгвістичних і літературознавчих, проєктно-технологічних, природничо-наукових та математичних знань і практичних умінь в освітньому процесі початкової школи.

ДКС-2.2. Здатність до розвитку учнів початкової школи як суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку.

ДКС-2.3. Здатність до проєктування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування освітнього процесу в початковій ланці освіти.

ДКС-2.4. Здатність розв'язувати стандартні та проблемні методичні задачі під час навчання учнів освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

ДКС-2.5. Здатність добирати доцільні технології, методи, засоби, форми навчання, відповідно до особливостей учнів класу.

Окрім того, навчальна дисципліна передбачає формування:

– здатності до застосування здоров'язбережувальних практик в освітньому процесі початкової школи відповідно до вимог концепції «Нова українська школа»;

– здатності обирати організаційні форми та методи освітнього процесу відповідно до загальних цілей соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі;

– здатності моделювати систему діяльності учнів, що сприятиме формуванню в них соціальної та здоров'язбережувальної компетентності.

3. Результати навчання за дисципліною

ДРН-2.1. Володіти уміннями й навичками, що становлять теоретичну основу освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти, під час розв'язування професійно зорієнтованих задач.

ДРН-2.2. Володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи та стратегіями їх урахування в процесі навчання, розвитку й виховання учнів.

ДРН-2.3. Проєктувати, моделювати, організовувати освітній процес у вигляді календарно-тематичного планування для певного класу/ теми, проєктів уроків, оцінювати навчальні досягнення здобувачів початкової освіти, здійснювати рефлексивні та коригувальні дії щодо перебігу та результатів освітнього процесу.

ДРН-2.5 Застосовувати доцільні технології, методи, форми й засоби навчання та забезпечувати взаємодію суб'єктів освітнього процесу під час його здійснення.

ДРН-2.6. Оцінювати наявний стан та результати процесу виховання та соціалізації учнів класу/окремих учнів.

ДРН-2.7. Створювати здоров'язбережувальне освітнє середовище, зорієнтоване на особистісний, творчий та духовний розвиток молодших школярів.

Також навчальна дисципліна передбачає досягнення наступних результатів навчання:

– застосовувати здоров'язбережувальні практики, організаційні форми та методи роботи з учнями початкової школи, що сприятимуть розвитку та формуванню соціальної та здоров'язбережувальної компетентності;

– моделювати систему діяльності учнів, що сприятиме формуванню у них здатності планувати і реалізовувати свою життєдіяльність у спосіб, сприятливий для здоров'я і безпеки особистості та її соціального оточення.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Змістовий модуль № 1

Загальні цілі, мета та зміст «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин							
		Разом	Лекцій	Семінарських	Практичних	Лабораторних	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий контроль
1	Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я	4	2				2		
2	Формування соціальної складової здоров'я молодших школярів як пріоритетне завдання НУШ	2	2						
3	Загальна характеристика «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі» Державного стандарту початкової освіти	4	2				2		
4	Методичні рекомендації до сучасного уроку фізичної культури	4	2	2					
	Модульна контрольна робота № 1	2						2	
Разом за змістовий модуль № 1		16	8	2	-	-	4	2	-

Змістовий модуль № 2

Методичні засади вивчення змістової лінії «Безпека» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

№ з/п	Назва теми	Кількість годин							
		Разом	Лекцій	Семінарських	Практичних	Лабораторних	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий контроль
5	Моделювання уроку з теми «Вплив оточення на вибір безпечної поведінки»	2			2				
6	Моделювання уроку з теми «Джерела допомоги в небезпечних ситуаціях»	4			2		2		
7	Моделювання уроку з теми «Можливі загрози з боку людей. Правила	4			2		2		

	поведінки»								
8	Моделювання уроку з теми «Імовірні небезпечні ситуації в школі»	4		2	2				
9	Моделювання уроку з теми «Безпека в довкіллі»	4		2	2				
10	Моделювання уроку з теми «Безпека на дорозі»	4		2	2				
11	Моделювання уроку з теми «Безпека вдома»	4		2	2				
	Модульна контрольна робота № 2	2						2	
Разом за змістовий модуль № 2		28	-	8	14	-	4	2	-

Змістовий модуль № 3

Методичні засади вивчення змістової лінії «Здоров'я» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

№ з/п	Назва теми	Кількість годин							
		Разом	Лекцій	Семінарських	Практичних	Лабораторних	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий контроль
12	Моделювання уроку з теми «Психічний та емоційний складник здоров'я»	4			2		2		
13	Методичні вимоги до вивчення теми «Фізичний складник здоров'я»	2					2		
14	Методичні вимоги до вивчення теми «Особиста гігієна. Режим дня»	4		2		2			
15	Моделювання уроку з теми «Харчування і здоров'я»	4			2		2		
16	Методичні вимоги до вивчення теми «Ранкові зустрічі. Активний і пасивний відпочинок»	4		2	2				
17	Методичні вимоги до вивчення теми «Соціальний та духовний складники здоров'я»	2					2		
18	Спостереження уроку з теми «Здорова поведінка та корисні звички, їх вплив на збереження здоров'я»	2				2			
	Модульна контрольна робота № 3	2						2	
Разом за змістовий модуль № 3		24	-	4	6	4	8	2	-

Змістовий модуль № 4

Методичні засади вивчення змістової лінії «Добробут» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

№ з/п	Назва теми	Кількість годин							
		Разом	Лекцій	Семинарських	Практичних	Лабораторних	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий контроль
19	Моделювання уроку з теми «Культура споживання»	4			2		2		
20	Моделювання виховного заходу з теми «Спілкування з однокласником, що має особливі потреби»	4			2		2		
21	Моделювання уроку з теми «Уміння вчитися»	4			2		2		
22	Моделювання виховного заходу з теми «Доброчинність»	4			2		2		
23	Спостереження уроку з теми «Потреби людини»	4				2	2		
	Модульна контрольна робота № 4	32						2	30
Разом за змістовий модуль № 4		52	-	-	8	2	10	2	30
Разом за навчальним планом		120	8	14	28	6	26	8	30

Тематичний план для заочної форми навчання

Змістовий модуль № 1

Загальні цілі, мета та зміст «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин					
		Разом	Лекцій	Семинарських	Практичних	Лабораторних	Самостійна робота
1	Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я	7	2				5
2	Формування соціальної складової здоров'я молодших школярів як пріоритетне завдання НУШ	5					5
3	Загальна характеристика «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі» Державного стандарту початкової освіти	6					6
4	Методичні рекомендації до сучасного уроку фізичної культури	12			2		10
Разом за змістовий модуль № 1		30	2	-	2	-	26

Змістовий модуль № 2

Методичні засади вивчення змістової лінії «Безпека» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

№ з/п	Назва теми	Кількість годин					
		Разом	Лекцій	Семинарських	Практичних	Лабораторних	Самостійна робота
5	Моделювання уроку з теми «Вплив оточення на вибір безпечної поведінки»	4					4
6	Моделювання уроку з теми «Джерела допомоги в небезпечних ситуаціях»	4					4
7	Моделювання уроку з теми «Можливі загрози з боку людей. Правила поведінки»	4					4
8	Моделювання уроку з теми «Імовірні	6			2		4

	небезпечні ситуації в школі»					
9	Моделювання уроку з теми «Безпека в довкіллі»	4				4
10	Моделювання уроку з теми «Безпека на дорозі»	5			2	3
11	Моделювання уроку з теми «Безпека вдома»	3				3
Разом за змістовий модуль № 2		30	-	-	4	26

Змістовий модуль № 3

Методичні засади вивчення змістової лінії «Здоров'я» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

№ з/п	Назва теми	Кількість годин					
		Разом	Лекцій	Семинарських	Практичних	Лабораторних	Самостійна робота
12	Моделювання уроку з теми «Психічний та емоційний складник здоров'я»	3					3
13	Методичні вимоги до вивчення теми «Фізичний складник здоров'я»	3					3
14	Методичні вимоги до вивчення теми «Особиста гігієна. Режим дня»	6		2			4
15	Моделювання уроку з теми «Харчування і здоров'я»	4					4
16	Методичні вимоги до вивчення теми «Ранкові зустрічі. Активний і пасивний відпочинок»	6				2	4
17	Методичні вимоги до вивчення теми «Соціальний та духовний складники здоров'я»	4					4
18	Спостереження уроку з теми «Здорова поведінка та корисні звички, їх вплив на збереження здоров'я»	6				2	4
Разом за змістовий модуль № 3		32	-	2	-	4	26

Змістовий модуль № 4

Методичні засади вивчення змістової лінії «Добробут» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

№ з/п	Назва теми	Кількість годин					
		Разом	Лекцій	Семінарських	Практичних	Лабораторних	Самостійна робота
19	Моделювання уроку з теми «Культура споживання»	6					6
20	Моделювання виховного заходу з теми «Спілкування з однокласником, що має особливі потреби»	6					6
21	Моделювання уроку з теми «Уміння вчитися»	7					7
22	Моделювання виховного заходу з теми «Доброчинність»	9			2		7
Разом за змістовий модуль № 4		28	-	-	2	-	26
Разом за навчальним планом		120	2	2	8	-	104

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1

Загальні цілі, мета та зміст «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі»

Тема 1. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я

Поняття здоров'я. Складові здоров'я. Здоров'я – як соціальний феномен. Біологічні, соціальні та психологічні аспекти здоров'я. Критерії здоров'я. Показники здоров'я. Рівні здоров'я: суспільний, груповий, індивідуальний. Система «людина – здоров'я – середовище».

Ключові поняття: здоров'я, ознаки здоров'я, показники здоров'я, критерії здоров'я, біологічні, соціальні та психологічні аспекти здоров'я.

Основна література: 1; 4; 5;

Додаткова література: 6; 7.

Тема 2. Формування соціальної складової здоров'я молодших школярів як пріоритетне завдання НУШ

Соціальне здоров'я як стан гармонійного функціонування людини в основних видах взаємодій: соціальній, економічній, політичній на засадах взаєморозуміння, взаємоповаги, взаємодопомоги, взаємоприйняття. Вплив соціуму на здоров'я особистості. Показники соціального здоров'я. Формування природовідповідних життєвих позицій людини щодо навколишнього світу, самої себе та власного здоров'я. Мета та завдання соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи. Її сутність. Навчання в школі – як суспільно значима діяльність молодшого школяра. Новий соціальний статус дитини, зміна її соціального середовища. Формування соціальної компетентності учнів як вимога НУШ. Сутність, зміст та структура соціальної компетентності молодших школярів. Педагогічний потенціал проектної діяльності щодо формування соціальної компетентності учнів початкової школи.

Ключові поняття: соціальне здоров'я, показники соціального здоров'я, соціальні чинники, компоненти соціального здоров'я.

Основна література: 1; 3; 4;

Додаткова література: 1; 3; 4.

Тема 3. Загальна характеристика «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі» Державного стандарту початкової освіти

Становлення самостійності учнів, їх соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та сталого розвитку як мета «Соціальної та

здоров'язбережувальної освітньої галузі». Завдання галузі. Обов'язкові результати навчання, визначені освітньою галуззю відповідно до циклів навчання 1–2 та 3–4. «Безпека», «Здоров'я», «Добробут» як змістові лінії освітньої галузі.

Ключові поняття: Державний стандарт початкової освіти, соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь, змістові лінії галузі, очікувані результати навчання учнів.

Основна література: 3; 6;

Додаткова література: 1; 2.

Тема 4. Методичні рекомендації до сучасного уроку фізичної культури.

Сучасні форми та методи проведення занять з фізичної культури. Вимоги до уроку з фізичної культури. Характерні зміст та побудова уроку з фізичної культури. Організація діяльності учнів на уроці. Оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках з фізичної культури.

Ключові поняття: фізична культура, фізичний розвиток, активні форми навчання, молодший школяр.

Основна література: 2; 3; 6;

Додаткова література: 2; 5.

Семінарське заняття 1. Методичні рекомендації до сучасного уроку фізичної культури.

Змістовий модуль № 2

Методичні засади вивчення змістової лінії «Безпека» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

Тема 5. Моделювання уроку з теми «Вплив оточення на вибір безпечної поведінки»

Зміст змістової лінії «Безпека» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі. Результати навчання учнів 3–4 класів під час вивчення змістової лінії «Безпека». Методичні особливості опрацювання теми «Вплив оточення на вибір безпечної поведінки». Наукові і практичні заходи збереження і зміцнення здоров'я під впливом оточення. Формування умінь і навичок студентів щодо викладання в початковій школі теми «Вплив оточення на вибір безпечної поведінки».

Ключові поняття: безпека, безпечна поведінка, соціальний розвиток, соціально-педагогічна діяльність, оточення, молодший школяр.

Основна література: 1; 3; 5;

Додаткова література: 2; 5; 8.

Практичне заняття 1. Моделювання уроку з теми «Вплив оточення на вибір безпечної поведінки».

Тема 6. Моделювання уроку з теми «Джерела допомоги в небезпечних ситуаціях»

Моделювання безпечних і небезпечних ситуацій з учнями молодшого шкільного віку. Джерела допомоги в небезпечних ситуаціях (батьки, сусіди, родичі, служба надзвичайних ситуацій). Діяльність служб допомоги в небезпечних ситуаціях та їх ідентифікація (поліція, пожежники, швидка допомога тощо). Сучасні джерела отримання інформації та формування вмінь ними користуватися. Алгоритм поведінки у незвичайних ситуаціях.

Ключові поняття: джерела допомоги, небезпечні ситуації, моделювання небезпечних ситуацій, соціально-педагогічна діяльність, молодший школяр.

Основна література: 2; 4; 5;

Додаткова література: 2; 3; 7.

Практичне заняття 2. Моделювання уроку з теми «Джерела допомоги в небезпечних ситуаціях».

Тема 7. Моделювання уроку з теми «Можливі загрози з боку людей. Правила поведінки»

Методичні особливості вивчення теми «Можливі загрози з боку людей. Правила поведінки». Правила поведінки з незнайомими людьми в різних ситуаціях. Ігрові ситуації, які формують вміння у молодших школярів уникати небезпечні ситуації з незнайомими людьми. Інтерактивні вправи та завдання для учнів молодшого шкільного віку, спрямовані на побудову правильної поведінки під час можливих небезпечних ситуацій з незнайомими людьми. Моделювання уроків з теми «Можливі загрози з боку людей. Правила поведінки».

Ключові поняття: загрози з боку людей, небезпечні ситуації, правила поведінки, соціально-педагогічна діяльність, молодший школяр.

Основна література: 1; 3; 5;

Додаткова література: 4; 5; 8.

Практичне заняття 3. Моделювання уроку з теми «Можливі загрози з боку людей. Правила поведінки».

Тема 8. Моделювання уроку з теми «Імовірні небезпечні ситуації в школі»

Визначення безпечних та небезпечних умов навчання у школі. Види небезпечних ситуацій в школі, шляхи їх вирішення. Вправи та завдання, спрямовані на вивчення учнями теми «Імовірні небезпечні ситуації в школі». Визначення алгоритму поведінки під час небезпечних ситуацій в школі.

Методичні вимоги до вивчення теми «Імовірні небезпечні ситуації в школі». Моделювання інтерактивних уроків з метою висвітлення імовірних небезпечних ситуацій в школі.

Ключові поняття: небезпечні ситуації в школі, соціальний розвиток, соціально-педагогічна діяльність, молодший школяр.

Основна література: 2; 3; 5;

Додаткова література: 2; 5; 8.

Семінарське заняття 2. Методичні вимоги до вивчення теми «Імовірні небезпечні ситуації в школі».

Практичне заняття 4. Моделювання уроку з теми «Імовірні небезпечні ситуації в школі».

Тема 9. Моделювання уроку з теми «Безпека в довкіллі»

Створення належних умов для безпечної життєдіяльності. Формування елементарної життєвої компетенції з питань безпеки. Виховання основ безпечної поведінки у дітей. Відповідальне ставлення до життя та здоров'я в довкіллі. Безпечна поведінка на природі (ліс, водойми, гори тощо). Ознаки підозрілих предметів, забутих речей, вибухових пристроїв та зброї. Принципи формування безпечної поведінки дітей. Методичні вимоги до вивчення теми «Безпека в довкіллі».

Ключові поняття: соціальна компетентність, соціальний розвиток, соціально-педагогічна діяльність, молодший школяр.

Основна література: 2; 3; 5;

Додаткова література: 2; 5; 8.

Семінарське заняття 3. Методичні вимоги до вивчення теми «Безпека в довкіллі».

Практичне заняття 5. Моделювання уроку з теми «Безпека в довкіллі».

Тема 10. Моделювання уроку з теми «Безпека на дорозі»

Правила пішохідного руху. Безпечна поведінка на екскурсії. Безпечні місця для ігор і розваг. Методичні вимоги проведення уроків з означеної теми для учнів 1–2 класів. Дорожня безпека. Безпека руху пішоходів. Групи дорожніх знаків. Перехід дороги у місцях з обмеженою оглядовістю. Поведінка біля залізничної колії. Сигнали регулювання дорожнього руху. Види перехресть. Дорожньо-транспортні пригоди (ДТП). Методичні вимоги проведення уроків з означеної теми для учнів 3–4 класів.

Ключові поняття: пішохідний перехід, безпека на дорозі, регулювальник, правила дорожнього руху, ДТП.

Основна література: 2; 3; 4;

Додаткова література: 1; 2; 6.

Семінарське заняття 4. Методичні вимоги до вивчення теми «Безпека на дорозі».

Практичне заняття 6. Моделювання уроку з теми «Безпека на дорозі».

Тема 11. Моделювання уроку з теми «Безпека вдома»

Методичні особливості вивчення теми «Наодинці вдома. Небезпека перебування на балконі, на даху, у підвальних приміщеннях». Методичні особливості вивчення теми «Як користуватися відкритим вогнем, гарячою та холодною водою». Методичні особливості вивчення теми «Як уникнути ураження електричним струмом». Методичні особливості вивчення теми «Як поводити себе під час виникнення пожежі в квартирі (багатопверховому будинку)». Методичні особливості вивчення теми «Як поводити себе під час намагання крадіїв потрапити в квартиру».

Ключові поняття: безпека вдома, соціально-педагогічна діяльність, молодший школяр.

Основна література: 2; 3; 5;

Додаткова література: 2; 5; 8.

Семінарське заняття 5. Методичні вимоги до вивчення теми «Безпека вдома».

Практичне заняття 7. Моделювання уроку з теми «Безпека вдома».

Змістовий модуль № 3

Методичні засади вивчення змістової лінії «Здоров'я» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

Тема 12. Моделювання уроку з теми «Психічний та емоційний складник здоров'я»

Психічне здоров'я особистості, як предмет психологічного дослідження. Ознаки психічного здоров'я. Психічне здоров'я учнів початкової школи та умови його збереження під час навчально-виховного процесу. Емоційне благополуччя учнів у сучасній школі. Ознаки емоційного здоров'я. Вплив емоційного стану на фізичне здоров'я учнів початкової школи. Емоції (позитивні і негативні), їх зміни в різних ситуаціях та вплив на організм. Шляхи підвищення емоційного здоров'я. Методичні особливості вивчення теми «Психічний та емоційний складник здоров'я».

Ключові поняття: психічне здоров'я, емоційне здоров'я, емоційний інтелект, молодший шкільний вік.

Основна література: 1; 3; 4.

Додаткова література: 2; 6; 8.

Практичне заняття 8. Моделювання уроку з теми «Психічний та емоційний складник здоров'я».

Тема 13. Методичні вимоги до вивчення теми «Фізичний складник здоров'я»

Фізичне здоров'я людини та його складові. Людське тіло і зміни в ньому. Народження і розвиток живої істоти. Індивідуальні особливості її росту й розвитку (прийняття змін). Показники здорового способу життя, можливості його реалізації та засоби впливу на його формування. Основні чинники, що впливають на фізичне здоров'я особистості. Особливості фізичного розвитку дітей з особливими потребами.

Ключові поняття: фізичне здоров'я, діти з особливими потребами, складники фізичного здоров'я, молодший шкільний вік, інклюзія.

Основна література: 1; 4; 5;

Додаткова література: 2; 4; 7.

Тема 14. Методичні вимоги до вивчення теми «Особиста гігієна. Режим дня»

Особиста гігієна та її роль у зміцненні здоров'я. Навчання дітей правил особистої гігієни. Методичні особливості вивчення теми «Догляд за тілом, руками, волоссям». Методичні особливості вивчення теми «Догляд за зубами, вухами, очима». Методичні особливості вивчення теми «Гігієна харчування. Методичні особливості вивчення теми «Режим дня та доцільність його дотримання молодшим школярем». Методичні особливості вивчення теми «Добовий бюджет часу молодшого школяра».

Ключові поняття: режим дня, особиста гігієна, догляд за собою, здоров'я, харчування.

Основна література: 1; 3; 5;

Додаткова література: 2; 3; 6.

Семінарське заняття 6. Методичні вимоги до вивчення теми «Особиста гігієна. Режим дня».

Лабораторне заняття 1. Спостереження уроку з теми «Охайність та особиста гігієна. Режим дня».

Тема 15. Моделювання уроку з теми «Харчування і здоров'я»

Продукти харчування (корисні, некорисні, шкідливі). Методика викладання теми «Харчування і здоров'я» учням 1–2 класів. Значення харчування для життя і здоров'я людини. Збалансоване харчування. Значення води для життя і здоров'я людини. Питний режим. Страви національної кухні. Вибір продуктів харчування (харчові звички, смак та розуміння їхньої користі та шкоди для здоров'я). Термін придатності та умови зберігання харчових продуктів за їх маркуванням. Харчові отруєння. Перша допомога під час

харчових отруєнь. Методика викладанням теми «Харчування і здоров'я» учням 3–4 класів.

Ключові поняття: соціальна компетентність, соціальний розвиток, соціально-педагогічна діяльність, молодший школяр.

Основна література: 2; 3; 5.

Додаткова література: 2; 5; 8.

Практичне заняття 9. Моделювання уроку з теми «Харчування і здоров'я».

Тема 16. Методичні вимоги до вивчення теми «Ранкові зустрічі. Активний і пасивний відпочинок»

Активний і пасивний відпочинок. Фізичні вправи і здоров'я (загартовування, постава тощо). Утома і способи її зняття. Методичні вимоги до вивчення теми «Активний і пасивний відпочинок молодшого школяра». Методичні особливості вивчення теми «Активний відпочинок – запорука здоров'я дитини». Методичні особливості вивчення теми «Пасивний відпочинок та його види». Методичні особливості вивчення теми «Небезпека довготривалого перебування перед комп'ютером, телевізором. Недоцільність довготривалого використання гаджетів дітьми». Методичні особливості організації та проведення ранкових зустрічей у 1–2 класах початкової школи. Методичні особливості організації та проведення ранкових зустрічей у 3–4 класах початкової школи.

Ключові поняття: фізичне здоров'я, ранкові зустрічі, активний відпочинок, пасивний відпочинок.

Основна література: 2; 3; 5;

Додаткова література: 2; 5; 8.

Семінарське заняття 7. Методичні вимоги до вивчення теми «Ранкові зустрічі. Активний і пасивний відпочинок».

Практичне заняття 10. Моделювання уроку з теми «Активний і пасивний відпочинок молодшого школяра».

Тема 17. Методичні вимоги до вивчення теми «Соціальний та духовний складники здоров'я»

Соціальне та духовне здоров'я та їх складники. Мета та завдання соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи. Навчання в школі – як суспільно значима діяльність молодшого школяра. Сутність, зміст та структура соціальної компетентності молодшого школяра. Формування соціальної компетентності учнів як вимога НУШ.

Ключові поняття: соціальна компетентність, соціальний розвиток, соціально-педагогічна діяльність, молодший школяр.

Основна література: 2; 3; 5;
Додаткова література: 2; 5; 8.

Тема 18. Спостереження уроку з теми «Здорова поведінка та корисні звички, їх вплив на збереження здоров'я»

Чинники, що впливають на здоров'я. Охорона здоров'я дітей. Здоровий спосіб життя. Корисні звички. Показники здоров'я і розвитку дитини. Методичні вимоги до вивчення теми «Здорова поведінка та корисні звички, їх вплив на збереження здоров'я».

Ключові поняття: здорова поведінка, звички, здоровий спосіб життя, показники здоров'я.

Основна література: 1; 3; 5;
Додаткова література: 2; 7; 8.

Лабораторне заняття 2. Спостереження уроку з теми «Здорова поведінка та корисні звички, їх вплив на збереження здоров'я».

Змістовий модуль № 4

Методичні засади вивчення змістової лінії «Добробут» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

Тема 19. Моделювання уроку з теми «Культура споживання»

Добробут: поняття та сутність. Потреби людини (помірні і надлишкові). Помірність у споживанні. Гроші, матеріальні цінності, кишенькові гроші. Очікування, потреби та економічні реалії своєї сім'ї. Вибір одягу та корисних для здоров'я продуктів. Знаки, символи, попередження щодо продуктів харчування та промислових продуктів. Вплив реклами на вибір продуктів. Ощадність використання природних ресурсів. Методичні особливості організації та проведення уроків з теми «Культура споживання».

Ключові поняття: добробут, культура споживання, гроші, фінансова грамотність, реклама, медіа.

Основна література: 2; 3; 5;
Додаткова література: 2; 7; 8.

Практичне заняття 11. Моделювання уроку з теми «Культура споживання».

Тема 20. Моделювання виховного заходу з теми «Спілкування з однокласником, що має особливі потреби»

Особливості фізичного розвитку дітей з особливими потребами. Організація та підтримка спілкування і взаємодії дітей в інклюзивному класі. Формування дружнього дитячого колективу з першого дня навчання. Особливості інформування однокласників, педагогів та батьків дітей класу

про особливості дітей з особливими потребами. Організація щоденної взаємодії учнів з ООП з однокласниками. Ігри та комунікативні завдання для дітей з ООП. Ігри та завдання, спрямовані на підтримку толерантності. Методи залучення однокласників до навчання учнів з ООП: «навчання за допомогою однолітків», «кооперативне навчання».

Ключові поняття: діти з особливими освітніми потребами, інклюзивний клас, комунікативні завдання, «навчання за допомогою однолітків», «кооперативне навчання».

Основна література: 2; 4; 5;

Додаткова література: 1; 3; 8.

Практичне заняття 12. Моделювання виховного заходу з теми «Спілкування з однокласником, що має особливі потреби».

Тема 21. Моделювання уроку з теми «Уміння вчитися»

Важливість власного навчання у школі. Розпорядок дня школяра. Робоче місце школяра і його впорядкування. Кроки для виконання навчальних, ігрових та дослідницьких завдань. Навчання і відпочинок. Методичні особливості організації та проведення уроків з теми «Уміння вчитися».

Ключові поняття: розпорядок дня, робоче місце школяра, ігрові завдання, дослідницькі завдання.

Основна література: 2; 3; 5;

Додаткова література: 2; 5; 8.

Практичне заняття 13. Моделювання уроку з теми «Уміння вчитися».

Тема 22. Моделювання виховного заходу з теми «Доброчинність»

Ознаки етичної поведінки. Ситуації, коли інші люди потребують допомоги. Важливість добрих вчинків для людини. Методика викладання теми «Доброчинність» учням 1–2 класів. Потреби інших, їх урахування та пошук можливості допомоги. Вплив на життя людини позитивних емоцій і негативних переживань. Повага до інших осіб, їхнього походження, у різних ситуаціях. Поведінка, зорієнтована на закони доброчинності (сумлінність, чесність, відповідальність, мужність та відданість). Зміни, спричинені діями людей у соціальному, культурному, економічному контексті. Методика викладання теми «Доброчинність» учням 3–4 класів.

Ключові поняття: етична поведінка, доброчинність, негативні переживання, позитивні емоції.

Основна література: 2; 3; 5;

Додаткова література: 2; 5; 8.

Практичне заняття 14. Моделювання виховного заходу з теми «Доброчинність».

Тема 23. Спостереження уроку з теми «Потреби людини»

Потреби людини та їх види. Власні потреби (первинні і другорядні) та їх задоволення. Потреби, бажання, інтереси та цілі. Відповідальне використання ресурсів (природних та особистих). Час – як рідкісний ресурс. Джерела допомоги для власної діяльності зі створення цінності. Особливості організації навчального процесу в контексті вивчення теми «Підприємливість».

Ключові поняття: потреби, первинні та другорядні потреби, бажання, інтереси, цілі, природні ресурси, цінності.

Основна література: 2; 3; 5;

Додаткова література: 2; 6; 8.

Лабораторне заняття 3. Спостереження уроку з теми «Потреби людини».

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		К-сть одиниць	Макс. к-сть балів	К-сть одиниць	Макс. к-сть балів	К-сть одиниць балів	Макс. к-сть балів	К-сть одиниць балів	Макс. к-сть балів
Відвідування лекцій	1	4	4	-	-	-	-	-	-
Відвідування семінарських занять	1	1	1	4	4	2	2	-	-
Робота на семінарському занятті	10	1	10	4	40	2	20	-	-
Відвідування практичних занять	1	-	-	7	7	3	3	4	4
Робота на практичному занятті	10	-	-	7	70	3	30	4	40
Відвідування лабораторних занять	1	-	-	-	-	2	2	1	1
Робота на лабораторному занятті	10	-	-	-	-	2	20	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	4	20	5	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом	64	9	50	25	156	19	122	16	105
Максимальна кількість балів	498								
Розрахунок коефіцієнта	8,37								

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Завдання для самостійної роботи	Кільк. годин	Кіл-ть балів
1	Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я 1. Охарактеризувати біологічну, соціальну та психологічну сутність здоров'я 2. Визначити основні фактори, що впливають на здоров'я людини	2	5
2	Загальна характеристика «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі» Державного стандарту початкової освіти 1. Визначити мету та загальні цілі «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі» 2. Охарактеризувати уміння та досвід, якими мають оволодіти молодші школярі відповідно до вимог галузі	2	5
	Разом за змістовим модулем № 1	4	10
3	Змоделювати урок з теми «Безпека в побуті»	2	5
4	Змоделювати виховний захід з теми «Дії дитини в умовах опосередкованої небезпеки»	2	5
	Разом за змістовим модулем № 2	4	10
5	Змоделювати урок з теми «Поведінка, звички та здоров'я»	2	5
6	Змоделювати виховний захід з теми «Фізична активність учня»	2	5
7	Змоделювати урок з теми «Культура харчування»	2	5
8	Змоделювати виховний захід з теми «Сім'я як чинник здоров'я»	2	5
	Разом за змістовим модулем № 3	8	20
9	Змоделювати урок з теми «Що таке добробут?»	2	5
10	Змоделювати урок з теми «Вибір одягу та корисних для здоров'я продуктів»	2	5
11	Змоделювати виховний захід з теми «Риси підприємливої людини»	2	5
12	Змоделювати урок з теми «Працевдатність учня»	2	5
14	Змоделювати виховний захід з теми «Ознаки етичної поведінки»	2	5
	Разом за змістовим модулем № 4	10	25
	Разом	26 год.	65 балів

Критерії оцінювання самостійної роботи

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань – 1 бал; повний обсяг їхнього виконання –

1 бал; якість виконання навчальних завдань – 1 бал; академічна доброчесність – 1 бал; творчий підхід до виконання завдань – 1 бал. Максимальна кількість балів за виконання одного завдання для самостійної роботи – 5 балів.

Детальніше критерії оцінювання самостійної роботи подано в електронному навчальному курсі до дисципліни (URL: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20920>)

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульна контрольна робота здійснюється шляхом комп'ютерного тестування (25 тестових завдань). Кожне правильно виконане тестове завдання оцінюється в 1 бал. Максимальна кількість балів, які студент може набрати за виконання модульної контрольної роботи = 25 балів.

Підсумкова кількість балів (max – 25)	Критерії оцінювання
23 – 25	відмінний рівень знань у межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
20 – 22	високий рівень знань у межах обов'язкового матеріалу без грубих помилок
18 – 19	достатній рівень знань з незначною кількістю помилок
16 – 17	посередній рівень знань із значною кількістю недоліків
12 – 15	мінімально можливий допустимий рівень знань
0 – 12	низький рівень знань, необхідне доопрацювання навчального матеріалу

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання студентів

Семестрове оцінювання здійснюється у формі інтегрованого екзамену з дисципліни «Соціальна і здоров'язбережувальна освіта з методикою навчання». Форма проведення письмова. За виконання завдань білету студент отримує максимальну кількість балів – 40.

Допуск до екзамену можливий за умови отримання студентом мінімум 35 балів, які він набирає під час відвідування лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять; роботи на семінарських, практичних, лабораторних заняттях та виконання завдань до них в ЕНК; виконання самостійних робіт; модульних контрольних робіт. Загальна кількість балів оголошується на останньому занятті. Накопичені бали студент можете відслідковувати в Журналі оцінок.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю студентів

1. Сучасні визначення поняття «здоров'я».

2. Біологічна, соціальна та психологічна сутність здоров'я.
3. Ознаки, показники та критерії здоров'я.
4. Фактори, що впливають на здоров'я людини.
5. Соціальне здоров'я, як складова загального поняття про здоров'я людини.
6. Показники та компоненти соціального здоров'я.
7. Вплив на стан здоров'я соціальних та екологічних чинників.
8. Особливості формування соціального здоров'я людини.
9. Мета та загальні цілі «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі».
10. Уміння та досвід, якими мають оволодіти молодші школярі відповідно до вимог галузі.
11. Обов'язкові результати навчання учнів початкової школи відповідно до вимог галузі.
12. Завдання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі. Її зміст.
13. Очікувані результати навчання учнів відповідно до вимог галузі.
14. Зміст та завдання соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи.
15. Особливості соціального розвитку дитини молодшого шкільного віку.
16. Сутність соціальної компетентності молодшого школяра.
17. Формування соціальної компетентності учнів засобом проєктної діяльності.
18. Формування у молодших школярів життєвих компетентностей фізичного, соціального та духовного здоров'я.
19. Методичні вимоги до вивчення теми «Імовірні небезпечні ситуації в школі».
20. Методичні вимоги до вивчення теми «Безпека в довкіллі».
21. Методичні вимоги до вивчення теми «Безпека на дорозі».
22. Методичні вимоги до вивчення теми «Безпека вдома».
23. Моделювання уроку з теми «Вплив оточення на вибір безпечної поведінки».

24. Моделювання уроку з теми «Джерела допомоги в небезпечних ситуаціях».
25. Моделювання уроку з теми «Можливі загрози з боку людей. Правила поведінки».
26. Моделювання уроку з теми «Імовірні небезпечні ситуації в школі».
27. Моделювання уроку з теми «Безпека в довкіллі».
28. Моделювання уроку з теми «Безпека на дорозі».
29. Моделювання уроку з теми «Безпека вдома».
30. Методичні вимоги до вивчення теми «Особиста гігієна. Режим дня».
31. Методичні вимоги до вивчення теми «Ранкові зустрічі. Активний і пасивний відпочинок».
32. Моделювання уроку з теми «Психічний та емоційний складник здоров'я».
33. Моделювання уроку з теми «Харчування і здоров'я».
34. Моделювання уроку з теми «Активний і пасивний відпочинок молодшого школяра».
35. Методичні вимоги до вивчення теми «Охайність та особиста гігієна. Режим дня».
36. Методичні вимоги до вивчення теми «Здорова поведінка та корисні звички, їх вплив на збереження здоров'я».
37. Моделювання уроку з теми «Культура споживання».
38. Моделювання виховного заходу з теми «Підприємливість».
39. Моделювання уроку з теми «Уміння вчитися».
40. Моделювання виховного заходу з теми «Доброчинність».

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
А	90–100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу, з можливими, незначними недоліками
В	82–89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок

C	75–81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69–74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60–68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35–59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1–34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

«Соціальна і здоров'язбережувальна освіта з методикою навчання»

Разом: 120 год. Лекції – 8 год., семінарські заняття – 14 год., практичні заняття – 28 год., лабораторні заняття – 6 год., самостійна робота – 26 год., МКР – 8 год., семестровий контроль – 30 год.

Модуль	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II							Змістовий модуль III								Змістовий модуль IV				
Назва модуля	Загальні цілі, мета та зміст «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі»				Методичні засади вивчення змістової лінії «Безпека» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі							Методичні засади вивчення змістової лінії «Здоров'я» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі								Методичні засади вивчення змістової лінії «Добробут» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
Лекції	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4																				
Семінарські заняття				Семінарське заняття 1				Семінарське заняття 2	Семінарське заняття 3	Семінарське заняття 4	Семінарське заняття 5			Семінарське заняття 6		Семінарське заняття 7								
Практичні заняття					Практичне заняття 1	Практичне заняття 2	Практичне заняття 3	Практичне заняття 4	Практичне заняття 5	Практичне заняття 6	Практичне заняття 7	Практичне заняття 8			Практичне заняття 9	Практичне заняття 10			Практичне заняття 11	Практичне заняття 12	Практичне заняття 13	Практичне заняття 14		
Лабораторні заняття														Лабораторне заняття 1				Лабораторне заняття 2					Лабораторне заняття 3	
С.р.	65 б.																							
К-сть балів за модуль	Відвідування лекцій – 4 б. Відвідування семінарських занять – 1 б. Робота на семінарських заняттях – 10 б. Самостійна робота – 20 б. Разом: 35 б.				Відвідування семінарських занять – 4 б. Робота на семінарських заняттях – 40 б. Відвідування практичних занять – 7 б. Робота на практичних заняттях – 70 б. Самостійна робота – 20 б. Разом: 141 б.							Відвідування семінарських занять – 2 б. Робота на семінарських заняттях – 20 б. Відвідування практичних занять – 3 б. Робота на практичних заняттях – 30 б. Відвідування лабораторних занять – 2 б. Робота на лабораторних заняттях – 20 б. Самостійна робота – 40 б. Разом: 117 б.								Відвідування практичних занять – 4 б. Робота на практичних заняттях – 40 б. Відвідування лабораторних занять – 1 б. Робота на лабораторних заняттях – 10 б. Самостійна робота – 50 б. Разом: 105 б.				
МКР	25 б.				25 б.							25 б.								25 б.				
Підсумковий контроль	Екзамен																							

Разом – 498, коефіцієнт – 8,3

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Ващенко О. Як створити школу сприяння здоров'ю : метод. посібник / О. Ващенко, С. Свириденко. Київ : Шкільний світ, 2008. 112 с.

2. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/08/NewSchool_Presentation-final_18-08-2017.pdf

3. Євтух М. Б. Проблема соціального здоров'я в Україні. Вісник Чернігівського пед. ун-ту. Серія : Педагогічні науки. 2015. Вип. 124. С. 74–77.

4. Організація роботи асистента вчителя в інклюзивному класі. Методичні рекомендації / М. К. Хорт. Прилуки : КП «Прилуцька міська друкарня», 2019. 104 с.

5. Типові освітні програми для 1–4 класів НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Savchenko.pdf>

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyyan.pdf>

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Savchenko.pdf>

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Shyyan.pdf>

Додаткова:

1. Асистент вчителя у закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання : навчально-методичний посібник. Харків : Видавництво «Ранок», 2019. 216 с.

2. Ващенко О. М., Бондаренко Г. Л. Організаційно-методичні засади формування соціальної складової здоров'я молодших школярів. Теорія та методика дошкільної і початкової освіти в сучасному інноваційному просторі : СумДПУ імені А. С. Макаренка, Суми, 2021. С. 57–76.

3. Ващенко О. М., Романенко Л. В., Романенко К. А. Організація і методика здоров'язбережувальної діяльності молодших школярів. Другий цикл навчання: 3–4 класи : навч.-метод. посіб. Київ : Літера, 2017. 80 с.

4. Ващенко О. М. та ін. Оздоровче виховання молодших школярів у взаємодії сім'ї та школи : метод. посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2015. 96 с.

5. Ткачук М. Дистанційне навчання – «101» виклик сучасності. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=cD1Nwmg3sEg>

6. Федько О. А. Багатоаспектність поняття «здоров'я» у сучасній науковій думці. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua>

7. Формувальне оцінювання в освітньому процесі початкової школи : навчально-методичний посібник. Видання 2-е, перероблене та доповнене / автори-укладачі : Н. Б. Ларіонова, Н. М. Стрельцова. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 83 с.

9. Додаткові ресурси

1. Допомагаємо дітям бути безпечними та впевненими дослідниками онлайн-світу. URL: https://beinternetawesome.withgoogle.com/en_us

2. Інституційний репозиторій Київського університету імені Бориса Грінченка. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/>

3. Електронні версії підручників. URL: <https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/>

4. Методика навчання освітньої галузі «Соціальна і здоров'язбережувальна освіта» (електронний навчальний курс, автори : Ващенко О. М., Семеній Н. О.). URL: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20920>

5. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» (2020). URL: [file:///D:/adm/Downloads/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7_2736%20\(6\).pdf](file:///D:/adm/Downloads/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7_2736%20(6).pdf)

6. Посібник із безпеки дітей в Інтернеті. URL: https://services.google.com/fh/files/events/bia_curriculum_2021_ua.pdf

7. Цифровий кампус Київського університету імені Бориса Грінченка. URL: <https://digital.kubg.edu.ua>